

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Annalivm Trevirensium

Masen, Jacob

Augustae Trevirorum, 1676

Liber XVIII. Vrbanus V. Pap. Carolus IV. Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12542

LIBER XVIII.

Vrbanus V. Pap. Carolus IV. Imp.

An. Ch. 1362.

Militiâ Cuno
ante Archi-
episcopatum
felix, cum
urbe tamen
pacem ma-
luit.

1363.

Ad Ecclesiæ
disciplinam
formandam
versus, S.
Martini Ab-
batem mu-
ret.

1364.

Urbs Trev.
novis legi-
bus condi-
tis, & Pratori
refutens

Auspiciamur igitur res sub Cuno gestas, nuper laudato milite, nunc Archiepiscopo. Profuit illi ad quietem pacemque Diœcesis fortunata armorum tractatio. Quâ Philippi inprimis fratris nuper defuncti liberos defendit contra Hanovios, ex quibus uxor fratris erat Falckensteinii & Mintzebergi, tutelæ nomine invasores. His enim bello captis & nramque arcem, & lytri causa XXX, aureorum millia extorsit. Subinde Moguntiacæ diœcesis vacillantem sub Henrico fortunam, ipse armata potissimum felicitate sustinuit. Trevericæ tamen urbi mitram ostentare pacificam bonique Pastoris pedum quam cassidem gladiumque ingressus maluit, ideoque pactis antea cum Balduino Boëmundoque induciis, parvâ legum immutatione, stetit, fidemque accepit, ac reddidit.

Hinc prima illum Ecclesiarum cura jure tenuit, ut cuius se commodis Archiepiscopum datum esse meminerat. Ergo S. Martini Monachos, senio Abbatis sui Weneri à Merle Zandtii, ad libertatem nimiam abusos, alium à Pontifice datum, sed à cœnobitis recusatum, ejusdem gentis Wilhelmum à Merle Zantium coëgit admittere, disciplinamque severiorem, Wenero jam morte sublato, revereri. Quâ tamen jactatione res cœnobii, haud leviter afflictæ perturbatæque, hæserè.

Ad has aliasque occupationes dum Cuno per Diœcesin vigilat, urbs jam freta nobilitatis præfidiis, damnis suis emolumentis se impendit liberiùs, Mosellæ sibi usum vendicare, navesque ad tridui mercatum in ripa cœpit volentes nolentesque compellere, ac subinde progressa longius, municipales, de Clericorum hereditariis prædiisque emendis retinendisve, leges condere.

Per

Per vetitas etiam antehac tribus opificum Cleri obstruere commodis, ac libertatem Ecclesiasticam jusque Archiepiscopi labefactare. Prætori etiam Urbano, pro Antistite, jus dicenti assidere nolle. Quare ubi mitioribus consiliis locum negari Cuno animadverteret, evocato ab urbe Clero, armata illam potestate circumfedit, civesque deprehensos mandavit custodiæ: donec suæ suorumque calamitatis miserentem eò inflexit, ut ad Caroli Imperatoris judicium causæ decisionem transferrent. Qui expensis utriusque partis rationibus, hanc denique sententiam Pragæ, secunda post Natalem Domini feria tulit. *Urbem Trevirim, cum Advocatione Treverica, judiciis aequè summis ac infimis, ejus item urbis Dominium directum & utile, quod appellant, omniaque sive publicè, sive privatim eò pertinentia jura, esse, fuisse, ac futura deinceps Cunonis ejusque successorum & Ecclesie Trev. &c.* Quæ prolixius apud Brovverum exposita reperies. Et Kyriander urbis patronus hanc agnoscit sententiam; verùm gratiæ obnoxiam, præcipitem, & ab Arbitro, non Judice profectam arguit.

Interea populus suæ metuens causæ, ubi à Lutzelburgiis se destitutum animadvertit, ad Joannis Lotharingiæ Ducis fidem opemque confugit, qui licet clientela beneficio Archiepiscopo devinctus esset, maluit tamen, suo etiam commodo, urbis libertati consulere, ideòque societatem armorum cum urbe ac nobilitate, decem acceptis aureorum millibus, pactus est.

Cuno ubi animadvertit difficili periculosoque se bello implicandum, remittere aliquantulum de jure suo, salvâ tamen Caroli sententiâ, quàm extrema maluit experiri. Ergo utriusque assensu, temporariâ lege, decretum est: ut *Cunonem ejusque successores agnosceret civitas, tam Ecclesiasticarum, quàm civilium rerum jussum obtinere imperium. Senatui autem cum nihil juris esset in præterlabentem fluvium; ut nunquam, aut cursum ejus impedire, aut prohibere liberam navigationem auderet. Leges novas de Clericorum bonis, & heredi-*

offendit Cunonem qui armis premit.

1365.

Carolus causa ad se delata, Cunonem omne urbis Dominium tribuit.

Urbs Lotharingicæ se tutelæ committit.

Cuno belli fugiens cura urbe conciliatur.

reditatibus emendis perlatas abrogaret &c. His legibus ictum fedus, pacis defensionisque mutuae; cui si quis successorum Principum obnuntiare vellet, & Carolinæ stare sententiæ anno illud ante civitati denunciandum statuit, ipse verò Cuno recepit; se etiam biennio ante communiturum. Quo factè iudicio, vir aliàs, militaris ostendit: paci bellum, etiam cum aliquo detrimento, posthabendum esse, quod gravissimis plerumque vulgi incommodis sustinetur. Arma tamen extra Diocesim cum Wenceslao Lutzelburgi Duce in Comites Schleidanos tulit, & Junchenrodio domicilio occupato, patere deinceps sibi sociisque ad usus belli voluit. Accessit quoque Caroli Caesaris, ac Wenceslai votis, in ornando Matthia Lutzelburgensis Monasterii D. Virginis Abbate; ut ei Urbani Pontificis assensu, mitra, annuloque, & sandaliis, in sacrorum solenniis, uti fas esset. Quem deinde Episcopum Azotensem creatum, ut erat pietate & eruditione eximius, suffraganei loco habuit. A Winnebergiis verò fratribus Cuno & Gerlaco, arcis Bilsteinia supra Cochimam dimidium, unà cum totius domini semisse, eâ lege, emit; ne cui pars altera, sine Archiepiscopi consensu venderetur. Quam bonorum societatem, animorum secuta unio, ejus loci quietem conciliavit. Subinde in Henricum Nassovium è Dillenburgicis, & Comitem Silvestrem, prædatoriis copiis Rheni litora infestantes, arma veritè, domitisque pacem imperavit. Andernacenses etiam jurisdictionis Ecclesiasticæ detrectatores circumfedit, & sex millibus florenorum præteritam expiari culpam voluit. Palatioli munitionem ceptam firmiori sepsit, perfecitque opere, præsidio Diocesis, urbis terrori. Molsbergum transrhenanæ regionis vetus castrum emptione suam fecit, aliis inferioris Brechenæ agris adjectis locupletatum; nec segnius alibi instaurandis opibus, operibusque publicis incubuit.

Interea Boëmundus adhuc superstes Saræburgensi in arce vixerat, pascuis nemoribusque vicinis in usum relictis,

In Schleidanos Comites arma transfert.

Lutzelburgensis Abbas mitrâ donatur.

Bilsteinii pars empta.

An. Ch. 1366.

Nassovius & Silvestris Comes subigitur cum Andernacensibus.

Palatiolum munitum.

Molsbergum emptum.

An. Ch. 1367.

listis, cum ducentis tritici, & trecentis modis siliginis, vini que Rhenani vicenis, Mosellani tricenis plaustris annuo proventu cessis, sex adjectis aureorum millibus. At fatiscente sensim corpore, anno salutis 1367. die X. mensis Februarii, succubuit, Treviris, juxta odeum primariae ædis, sepultus. Monumentum habitati Saraburgi in altissima rupe excisum reliquit puteum, qui incredibili altitudine ad ipsas descendit radices, & Saræ fluminis alveum. Cuno verò Boëmundi ultimam voluntatem secutus, post illatum summæ ædi D. Helenæ caput, alterumque S. Matthiæ Apostoli pectorali illic ex argento statuæ, inclusum, altaria Sanctorum Nicolai, Agnetis, Georgii & Sacrosanctæ Trinitatis singula XX. librarum annuo censu locupletavit, eâ lege conferendo, ut priora duo quotidianis ornarentur sacrificiis, cum utriusque Archiepiscopi memoriâ, sub Ecclesiasticæ detestationis & fructuum amittendorum poena, in sacris operentur.

Boëmundi exemplum secutus Engelbertus Coloniensium Archiepiscopus, cum ætate grayatus ipse, Diœcesis alieno esset ære, morbis curisque impar Pontificis Clerique judicio Cunonem, administratione Trevericâ celebratum, sibi quoque Adjutorem delegit, secretaque ad quietem habitatione, ultimum vitæ actum composuit. Cuno alieno magis desiderio, quàm suo inductus, nequid apud Treviros negligeret, Nicolao Aralunio ex Carmelitarum ordine, Aconensi jam Præsuli, viro probatissimo, munus istic Pontificium suâ obire vice jussit, dum labantem Ecclesiæ Agrippinensis statum noanihil fulciret. Ac primo curæ fuit, ut alieno pressam ære levaret; tum ut reduceret olim amissa. In quibus Tolpiacum cum arce oppidum, quod à Wigboldo Archiepiscopo Juliæ cessum, pignoris loco, Dynastis, refusâ pecuniâ, vendicavit. Andernacenses tandem civili lege Coloniensi subiectos principi, rebellio- nis convictos, severè compefcuit, ac Wilhelmum Weidatum, cum Salentino Hsenburgico Comite negotiato-

rcs

Boëmundus
Saraburgi
ffortuus,
ubi per ru-
pem puteum
duxit.

Sepultus
Treviris.

Memoria il-
lius à Cuno-
ne fundata.

Engelbertus
Colon. Ar-
chiepisc. Cu-
nonem quo-
que adjuto-
rem secedens
legit.

Aralunius
Trev. suffra-
ganeus.

Coloniens-
sem Diœce-
sin Cuno
promove

Transhena-
nos Comites
Cunosteinia
arce stringit.

res Belgas dispoliantes, Hersbachia arce expugnata, XII. millium summam multavit, munitaque in Engers arce, quam Cunosteiniam dixerunt, ceu injecto ad litus excursionis freno, cohibuit.

1368.

Cuno, Engel-
berto mor-
tuo, admini-
strator fa-
ctus.

Sub hac mortalitatis soluto jure Engelbertus Brulæ excessit, Clerusque in unum rursus Cunonem vota direxit. Quam cum ille dignitatem, Treverica contentus infula, refugeret, impollente tamen Urbano Administratores tandiu suscepit titulo, dum opportunius provideretur.

An. Ch. 1369.

Cum urbe
Colonienfi,
pro libertate
eidem bel-
lum grave
fuit.

Et verò idem mox illi cum Agrippinatum Colonia, jus Cleri occupante, eundemque tributis gravante, qui cum Augusta Trevirorum nuper exortus labor. In hanc igitur arma primum exprompsit spiritualia, evocatoque ab urbe Clero, sacris interdixit. Quæ cum spreta fuissent, civilibusque quoque armis disceptatum, parum secundam Colonienfium fortunam, quod ex solo equestri illius urbis ordine sexaginta pæne bello intercepti, in varias diducti custodias fuerint. Prosperum illud Dioecesi bellis afflictæ evenit; quia Godefridus Comes Arnsbergius jam senescens ditionem suam Cunoni ac Colonienfi Ecclesiæ, quam bellorum injuriis laceraverat, improlis addixit, Brulæque quietis gratiam reliquum ætatis exegit. Rarò munificentia exemplo, vivus eis se possessionibus nudans, quas sola mors aliis potest detrahere.

1370.

Fridericum
Nepotem
Dioecesi Co-
lon. præficit.

Postea Cuno & negotiorum plurimum fessus, & consulturus dignitati nepotis Friderici Saravverdæ Comitibus, egregiam indole, virtutemque probati illum Colonienfis Cleri proceribus non invitis ad sacram mitram obtulit, eâ lege, ut sociam ipse operam Commendatarii Vicarii, ut Urbanus appellavit, titulo adesset, dum ætate experiensque Fridericus robustior, tanto par muneri haberetur.

Wetzlariaz
vetus Sena-

Non dissimulanda hoc loco Joannis Solmensis Comitibus animosa industria, is enim cum Wetzlariaz, urbs in Treverica Dioecesi imperialis, Senatam veterem no-

vo surrogato per septennium eiecisset, reductum cum L. equitum turmâ secutus, vexillum imperatorium erigit, civesque cum armis, pro defensione novi senatus advolantes, tam appositâ ad persuadendum oratione affatus est, ut damnatâ quam tulerat sententiâ, novum senatum, aut morte, aut exilio proscripserit, veteri in sedem recepto. Tantum ratio etiam in vulgo potest, ubi furor deferbuit, & consilio saepe reguntur, qua vis exasperat.

Decefferat sub hoc tempore ac vita Gerlacus Moguntinus Antistes, cum Gregorius XI. Pont. pro Urbano Ecclesiam regeret. Quando Cleri suffragiis & ad hanc Cathedralam quæsitus Cuno est; at renuntianti Joannes Wenceslai Lutzelburgici filius successus fuit. Qua uterque sorte, ille amissæ, hic quæsitæ dignitatis gavisus est; ut appareat, quam pugnantibus mortales votis efferamur. At non perinde lætus hic annus Wenceslao fuit, qui gravissimo Wilhelmum Juliam Ducem, ob negotiatores ab eo multatos, conflictu ad Besvilem Rhenum inter Mosamque congressus, cum flore nobilitatis devictus est. Octo hominum millia septingentosque nobilium cecidisse, atque ex his solum bis mille cum Wenceslao captos fuisse, percrebuit. Nassovii Wiedæque Comites steterant cum Juliaco, eidemque Eduardus Geldriæ Princeps affinis, hos ob pulchritudinem dictus, adfuit, sed hunc florem, victoriosa licet Geldris, pugna sustulit. Carolus Cæsar fraternâ sorte consternatus, viribus consilioque deficiente, Trevirim appulit, atque hinc Aquas profectus, conciliato pace Juliaco, Wenceslaum Nideccensi è carcere redemit. Qua tamen tempestate, hoc ex alieno mœnore solatii Carolo, tanquam ex nube solaris radius, affulsit, quod Margareta Comite de Lofs & Chini, sine prole defuncta, Wenceslao filio hereditas Chiniaci comitatus obveniret, Lofsensi ad Rudolphum de Marca, Præsulem Leodiensem, transeunte. Verum post serena, rursum turbida, ut in aura autumnali, Moguntinis in Comitibus

Wetzflariæ
vetus Senatus
per Solmensem
Comitem reductus
est.

1371.

Gerlaco Mogunt. Archiepiscopo mortuo, Cuno postulatus recusat.

Dux Lutzelburgicus à Juliacensi prælio victus captusque.

à Carolo Imp. fratre redimitur.

Chiniaci comitatus Lutzelburgico accedit.

Mm

sunt

An. Ch. 1373.

Moguntinus
Archiep. ve-
neno perit.Factio Stelli-
gerorum ar-
mata multos
premit.Secta Saltan-
tium perni-
ciosa apud
Treviros.

sunt Carolo objecta: cum, ut erat Bohemorum, qui fre-
quentes stipabant, amantior, multi ex illis seditione nata,
à Germanis sunt interfecti. Quando etiam haud multò
post Joannes Lutzburgensis Caroli patruelis, Mogun-
tinâ nuper decoratus infulâ, mortifero poculo Altavil-
læ sumpto periit, cujus Guido frater S. Pauli Comes,
prælio nuper Juliacensi ceciderat. Ita *magnorum fata
latiorem plerumque vita introitum, quàm exitum repe-
riunt. Ut nobilem nasci optandum magis sit, quàm
mori.*

Duplex eodem ævo hominum factio, alia armato-
rum, alia inermium sese in Diocesin inferebat. Illa
Stelligerorum dicta fuit, quod illustres in ea milites
stellis aureis, nobiles argenteis signati prodirent. Quæ
Ottone Brunsvicensi Duce potissimum conflata, latè
trans Rhenum Principes Comitesque titulo libertatis
propugnandæ complexa, etiam Nassovios plerosque
præter Rudolphum Hadamariensem, continebat. Hunc
igitur in superiori Hadamariæ oppido aggressi Catti-
melibocenses, tam denso telorum lapidumque imbre
excepti sunt, ut cruentâ expugnatione relicta, luculen-
tâque perculsi clade, recesserint. Altera saltantium secta
fuit, quæ licet à prudentioribus risa explosaque, tantam
nihilominus vulgi copiam, saltando ludendoque, Co-
rybantium more, sibi Dei gratiam cælumque pollicen-
tium, traxit, ut Rhenum inter Mosæ ac Mosellæ flumina,
festivis omnia choreis cantibusque personarent. Non-
nulli etiam, post ducta ad extremam defatigationem
tripudia, conciderent, quibus pro remedio erat, si quis
lassos pede calcasset, aut umbelico tenus valido nexu
strinxisset. At cum utroque promiscuè sexu ut saltus
ita concubitus agerent, supra adulteriaque hujus fru-
ctus religionis erant, apparuitque plures ex his demo-
niis obsessos non nisi exorcismis adhibitis potuisse cu-
rari: ne quod de autore hujus religionis dubium super-
esset, quanquam alii S. Viti, alii Joannis sacrum nomen
prætulerent; ut *nulla sese in orbem hæresis, sine divini
tituli præsumptione, effundit.* Mogun-

Moguntinæ inter hæc sedi ordinandæ rogatus Cuno, post Joannis lamentabilem exitum, aderat, cum eodem Carolus Imperator appellens, arcto sese eidem obstrinxit federe, opemque adversus hostes quoscunque, salvis tamen Lutzburgensibus pactis, addixit. Omnibusque Archiepiscopo fancitis veterum Imp. Regumque privilegiis, retractavit, quidquid à se, aut alio quocunque, adversum hæc decretum esset, negavitque ulli deinde urbium subjectarum quicquam, nisi Cunone approbante, indulgendum. Quæ diplomate firmata obtulit anno Christi 1374. festo D. Martini die. Laboravit subinde Cuno, ut Trevericæ urbi cum Friderico Monclerio, quocum mutuis cladibus direptionibusque collisa diu fuerat, pax rursus amicitiaque, positis armis, coalesceret.

Prumiensis Abbatiaë jacturam utcunque, reductis cum Præsule Monachis, instauravit. Prisca tamen nequicquam hic religionis decora præfens ætas desiderabat. Felicitate atque opulentia illud sua multos antecendentium extulerat. In quibus Hufaluziorum illustris familia, à Wernero & Adolpho fratribus de Bolardia succedens. Hisce enim arcem Hufaluziam Prumiensis olim Abbas, ut clientibus ad fidem obsequiumque receptis, detulerat, qui sensim opibus viribusque aucti, in suos armati Dominos, pro obsequio maleficum omne rependerunt, quosque tueri fas erat, propriis etiam possessionibus deturbarunt; ut relicta demum Prumiâ Theodorico Abbati in oppidum, Essliæ excitatumque à se olim Monasterium, commigrandum fuerit: augustamque S. Salvatoris & Deiparæ basilicam cum cœnobio adversarii occupârent. Quæ, Boemundo frustra obnitente, res fortunasque, atque ipsum Abbatiaë archivum, pessundatis jacturâ ingenti scriptorum diplomatumque monumentis, prostrigarunt; ut licet à Cunone reducti, opulentissimi quondam fundi possessores Religiosi, nunc cum magnâ rerum inopiâ luctarentur: Adeo fluxa lubricaque res opes sunt, quas nequæ

Mm 2

largi-

An. Ch. 1374.

Carolus Imp. Cunoni adversus quoscunque hostes opem addicit, eidemque vetera privilegia firmat.

1375.

Prumiensis Abbatia per clientem pessundata, à Cunone utcunque restituitur.

largiendo, neque servando sat queas tueri. Cunoni tamen rursus, ut Balduino olim in rebus afflictis, Abbatia Prumiensis vestigalia, unà cum tutelæ onere, à Wenceslao Imperatore collata fuere. Cujus deinde successor Wernerus, pace cum æmulis fancitâ, ad ejus instaurationem sedulo incubuit, postquam Cunonem vita prius, quam voluntas succurrendi destituisset.

An. Ch. 1376.

Carolus aureæ bullæ, ut conditor, sic violator primus, Wenceslaum filium, muneribus promovet.

Cunoni diversa ab imperio loca tribuuntur, fluminaque cum teloniis & proventibus.

Carolus verò Imperator vergente ad exitum ætate, majore familiæ, quàm imperii curâ, hoc in Wenceslao, degeneris licet væcordisque filii, humeros inclinare conatus est, utq; difficiles ad hoc expugnaret Septemvirum animos, contra optimas aureæ bullæ, ad elidendam ambitionem, leges, pessimam ipse auro electionem corrumpendi viam institit, ejusdem & conditor & violator juris, ac centum aureorum singulis millia detulit, cumque impar solvendo esset, imperii vestigalia censusque obligavit; quibus firmior hætenus Electorum potentia, debilior Imperatorum est propagata. Ut materia ambitionis ingens Romanis deinde Cæsaribus subtracta sit, cum præter supremæ dignitatis titulum, magnarum spes opum evanescat; commodone an detrimento Germanorum? disputatur hætenus atque inter paradoxa relictum manet.

Certè Wenceslaus, ut Rensæ ad Rheni oram Rex salutareretur, Francofurti renuntiaretur, & Aquis coronaretur, aureâ hac persuasione Carolus obtinuit. Qui dum Baccharaci substitit, Cunoni Archicancellarii munus obeunti, vetera privilegia, cum possessione Wessaliæ, Boppardiæque ac Sternebergi dimidio, atq; Advocacione Hirtzenaviensi, & Prumiæ adjunctione sunt confirmata. Codicillis verò Regalium jus utriusque majoris minorumque fluminum traditur, unà cum viis limitibusque, Nimirum Mosellæ à ripa Dilmerbachio propè Remichium, usque ad Confluentes: Rheni autem à Duberbachio inter Briam ac Rensam usq; ad Netæ ripam, quæ juxta Andernacum illi infunditur. Sara eidem à Brinza usque ad Mosellæ ostia; tum denique

ius Suræ, Kylæ seu Gelbis, Lefuræ, Dronæ, aliorumque per Diocesim annuum indulgetur, cum teloniis, ripariisque proventibus. Quibus accedunt metallorum fodinæ, partaque in oppidum Limburgense, Monasteriumque S. Maximini, Springirsbacense & Wadgassen, aliasque arces & loca, jurisdictio. Quæ postea, coronatus jam Wenceslaus Imp. die VIII. Julii probata aliis etiam beneficiis cumulavit, castrumque Schönbergum, olim à Prumiensibus Schönbergiis traditum, possessumque annis ferè ducentis, feudi jure transcripsit, Hamersteiniamque, infra Andernacum, arcem, cum oppido omnique possessione loci, adjecit; ut sub Wernero successore Wilhelmus & Ludovicus Burgavii clientum fide professi sunt. Tam utile Electoribus fuit, in electione nonnihil deviasse, ut non quivis statim error damnandus videatur.

Gliscibat interea hostilis inter Principem Fridericum & Urbem Coloniensem inflammatus majoribus incrementis furor, quæ Rhenum immixtis palis, transversisque claudebat navigationi trabibus, nec solum Divitensem ex adversâ ripâ vicum, sed & D. Heriberti Abbatiam immisso deformaverat igne: donec mutuis attriti cladibus Cunonis denique arbitrio, in pacis leges concessere. Sed vix hoc incendium alienis Princeps in tectis restrinxerat, cum emerfit in propriis, non adeò facile consopendum. Cujus tamen sibi principium Cuno ipse debebat.

Palatioli infra Trevirim novum ille vestigal, Carolo indulgente, commeantibus etiam civibus pendendum in Mosella statuerat. Quod cum detrectarent, & Matrona quædam, Senatoris Triestandi uxor, in captivitate abstracta, legatis ad Cunonem Berncastellum Urbicis cunctanter redderetur. Joannes Kesselstadius Equitum Principis Magister, cum ferius eam, quàm ex æquitate visum civibus, restitueret, captivus attrinetur, totusque ad civile arbitrium intra urbem Clerus adstringitur, Cuno neque ad bellum satis instructus, Ci-

M m 3

vesque,

Wenceslaus
Imp. hæc do-
na confir-
mat & auget.

Cuno Archi-
episcopum
Colonien-
sem cum ur-
be conciliat.

An. Ch. 1377.

Palatioli no-
vo telonio
instituto
Trevirenses
ope Lutzel-
burgensium
obnixi exci-
piuntur de-
nique, ac
longè mitio-
ribus condi-
tionibus,
quàm nuper
pacem ine-
unt.

vesque, Wenceslai Lutzelburgici Ducis Caroli fratris ope fretos, veritus, Joanne Lotharingæ Duce, & Theodorico Merensium Episcopo arbitris, diversas planè à nuperis pacis conditiones, quantumvis invitus dolensque, amplexus est. Nempe, ut Civitas telonio Palatiolensi non habeatur obnoxia, Prætor Urbanus civium neminem, nisi flagranti manifestoque crimine, absque Scabinorum iudicio, comprehendat. Ecclesiasticæ curiæ Judex, nec pœnâ corpus, nec imposito ære fortunâs cuiusquam affligat; sed ubi in reatu Prætor postulatus deluerit, tum anathematis censurâ utatur. Cautum etiam de efferendis Lutzelburgum sine vestigali vinis, de Judæorum tributis, forique piscarii iuribus, eo pacto, cuius puderet tæderetque Cunonem; ut urbem inceniâque deinceps, commorandi gratiâ, averfatus sit. Ita videlicet *arcus nimium intensus frangitur*. Et qui immoderata vestigalia postulat, quandoque excidit etiam moderatis. *In omni re mediocritas laudem obrinet*.

1378.

Gregorius
Papa post re-
ductam se-
dem Romæ
defuncto
Itali Urbani
VI. Galli
Clementem
VII. substituit.

An. Ch. 1379.

Hinc turpe
Ecclesiæ
schisma secu-
rum, etiam
in suffraganeis Trev.
Ecclesiis.

Alia sequenti anno 78. tempestas Ecclesiam turbavit. Gregorius namque XI. variis rationibus impulsus, Romam, quam per Præfectos administrat hactenus, Avenione relicta, sedem retulerat. Cum istic defuncto Romani Italum Barrensiem Archiepiscopum Urbani VI. nomine surrogarunt, at indignati Galli, qui suum hunc pœne honorem effecerant, se neglectos, Fundis collecti Gebennensem Comitem Clementis VII. nuncupatione substituerunt. Sed cum Italis Germani, Hungari, Britanni, Lusitani Urbanum amplexi sunt, Provinciales Trev. Ecclesiæ Merensium, Tullensium, ac Viudonensium, quod cum Gallis Clementem secuti sint, turbis haud sanè levibus fuit expiandum. Cum Viuduni cedente Guidone Royio, & suffecto per Clementem Leobaldo, alius Rolinus Lutzelburgius ab Urbano oppositus sit, & à Wenceslao aliisque defensus, magnâ totius Diocesis ruina. Tullenses pessimo etiam exemplo Antistitis sui, Joannis Burgundi, viri integerrimi quique

quique Cardinalitiâ sub purpurâ Carthusianorum habitum severitatemque tegeter, domum absentis habitationemque exciderint. Ut multi denique, ad quem se, ut supremum Apostolicæ sedis Antistitem verterent, ambigui hæstarint, quanquam major meliorque pars Urbani auctoritatem denique stabiliret.

Dum hæc agitantur Cuno variis sibi Dynastis militari obsequio devinciendis, & clientum fide obligandis operam dabat. In his Simon & Henricus Spanheimius, Adolphus Nassovius, Engelbertus de Marca, Johannes Seynæ, & Rupertus Palatinus Comites. Wilhelmum porro Wiedæ, & Salentinum Gerlacumque Ilfenburgicos nuper adversantes novis beneficiis feudorum obstrinxit. Valendriæ quoque dominium infra Confluentes, Godefrido Seynæ Comite renuntiante, & S. Goaris oppidum, Prumiâ vendente, uti & Reuschenbergi, Ulmenæ, Hunolsteinioque castris, pleno jure positus est. Brechena denique inferior ab eo muris inclusa.

Neque literarum inter hæc, historiæque tractationem, ut studium principe dignissimum, averfatus, Trevirensi Chronico perscribendo manum ipse operamque admovit. Quod hoc titulo auspiciatus est. *Cuno de Falconis Petra * magnifica Dei providentia * seu Falconsteinio. Sanctus S. Ecclesia Trev. Archiepisc. S. Imp. per Galliam, regnumque Arelatense Archicancellarius, & totius Gallia & Germania, auctoritate Apostolicâ primus Patriarcha & Patronus, universis historiæ studii insudantibus salutem in Domino &c.* Gesta illo Trevirensium paucis complexus, quamvis veterum scriptorum testimoniis usus, vix satis tamen fabulosa à veris secrevit. Verùm Arelatensis, cujus hic meminit, regni titulum solum retinuit. Quia superiori illud anno Carolus Imp. cum Wenceslao filio Parisiis honorificè cultus, Carolo Philippi Regis Gall. nato, consanguineo suo, tanquam Vicario perpetuo, consignavit, ex alieno in eum liberalis, probatâ parum Germanis munificentia, resignat.

Variis diocesis clientulis Cuno munit.

Historiam Trev. ipse scribit.

* seu Falconsteinio.

Carolus IV. Imp. Arelatense regnum Carolo Gallo Nepoti suo resignat.

Pragæ moritur.

An. Ch. 1380.

Triplex prædonum trans Rhenum factio, 1. Leonum savientium 2. falconum 3. Cornutorum repressa.

1381.

Arma victorum in se mutuò versa.

1382.

Treviris morbus no-

quanquam dare se animadverteret, quod jam Philippus, etiam citra donum, possideret. Quo tanquam ultimo sui imperii, melius cœpti, quam producti conclusique, actu vitam absolvit. Pragæ, quam egregiis operibus amplificavit, sepultus. Cujus tamen imperium filii Wenceslai ignavia, quæ eidem nomen dedit, velut umbra lucem, illustravit: ut hujus dedecus illius haberi decus posset; nisi ille pater, & hic filius, cujus capiti indignissimo tanto coronam pretio comparasset.

Porro sub his Rectoribus imperium, tanquam corpus sub vertiginoso agitatum capite, diversis Prædonum ubique grassantium motibus quatiebatur. Hi triplici factione divisi erant, Prima Leonum savientium dicta Rhenanæ, Francicæque, ac Wirtebergicæ nobilitatis homines complectebatur; altera Falconum Westphalos; tertia Cornutorum Loganæ accolas. In quos, dum, à Basilea ac Saltzburgo, per Rhenum Mosellam; Coloniam usque, Principes urbesque armantur, excisis quam plurimis hostium receptaculis, deficiente jam hoste, propugnatores in Cleri prædatores versi sunt, quodque pro communi bono cœptum videri poterat, à pietate ad impietatem deflexum, communi malo est absolutum. Quin, ut nihil sanum relinqueretur, mutuis hi demum animis armisque collisi, ridiculum orbi cœloque præbuere spectaculum. Triviri privatis congressi odii, dum aut injurias inferunt, aut propulsant, nihil integrum quietumque domi possident. Fridericus Agrippinatum Princeps, cum Marcano Clivensique in alternas clades ruit. Adolphus Moguntinensium Antistes, & Palatinus Heidelbergicus suis quoque inimicitiis attriti sunt. Urbs verò Moguntiacum & Wormatia in Clerum, proculcatâ omni religione, debacchata est; ut istic quidem divinarum rerum usus, hic Clerus etiam compedibus exiliòve interceptus hæserit.

Treviros alia adhæc morbi salientium intemperies occupavit, Qua homines sui impotes per vicos agrosque exul-

exultim ferri, & saliendo circumagi sine exitu remedioque mali cœpere: Donec votiva denique ad S. Joannem juxta Kylburgum in agro Lutzelburgensi peregrinatione opem repêrere. Qui locus magna deinde frequentia aditus, brevi stipe mille aureorum nummum ditior fuit.

Cuno interea Ecclesiæ suæ, inter hos fluctus, navim, ut providus gubernator sustinebat, religionis, quàm armorum studiosior, Utque erat Carthusiani instituti amantissimus, ædem in S. Beati monte ad Confluentes positam, munificè abs se instauratam, Bertramo ex familia S. Dominici Thephelicensi Episcopo, Metensium Suffraganeo, sacrandam Deo Divisque commisit. Cujus viri ab eruditione scriptisque Cunoni quoque dedicatis famâ latè inclaruit, Confluentiæque denique apud Prædicatores, ubi Priorem egerat. quarto post anno sepulchrum habuit. Præoccupavit hujus exitum Wenceslaus Caroli Imp. frater Lutzelburgi, Limburgi, Brabantia Dux, hoc anno defunctus, humanæ felicitatis miseræque spectaculum. Cæsus ex matris prodiisse utero, illâ tamen superstite, fertur, civis deinde ac commilito Trevirorum. Bellorum amans, sed quæ plerumque victus, aut vinctus absolveret. Duarum vir conjugum, & prolis nullius pater. Plurimum ducatum princeps, sed pauper, alienoque ære gravis. Morbis vexatus diversis ac teterimâ demum leprâ, integrâ adhuc mente, sed consumpto corpore, domesticis amicisque despectus, suos moribundus, ad vanitatem fugacium in se bonorum contemplandam, invitabat. In aurea valle sepultus, cor ad Brabantos Joannæ uxoti legavit: quod si animam Deo, morte quàm vitâ habendus felicior est. Wenceslaus deinde Imp. successit, qui Gallis, quàm Germanis fidere administrationem maluit. Ludovico igitur Aurelianensi fratri Caroli VI. Galliarum Regis (sui non minus regni, quàm Wenceslaus, prodigi) Lutzelburgi gubernationem, mutuato ingentis auri pondere, concessit. Ut cum imperio, propriam quoque hereditatem decoqueret.

Nova

vus salientium, peregrinatione ad S. Joannem curatus.

11383.

Cuno Carthusianos Confluentiæ promovet.

Bertramus Dominicanus celebris.

Wenceslaus Dux Lutzelburg. Caroli frater, in vitâ & morbo infelix.

Wenceslaus Imp. Ludovico Galliarum Regis fratri gubernationem ducatus cedit.

An. Ch. 1384.

Confederati
adversus ur-
bes Princi-
pum mag-
nam agris
cladem infe-
runt.

Petrus Lu-
tzelburgicus
sanctus Ado-
lescens ad
insulam Me-
tensem, sed
à pseudopa-
pa promotus.
Unde bello
civili jactati
sunt incolæ
accollaque.

Trevirenses
bello jactati
& Carthusia-
ni loco pulsi.

An. Ch. 1385.

Nova subhæc confederatio inter Bavaropalatinos Wittebergicosque Duces, adversus federatarum insolentiam urbium præcipuè, conflata. Quæ non in solos Cleri, quos inprimis quærebat, vexatores effusa, sed in promiscuum vulgus stragem intulit vastitatemque, quâ multa Germaniæ loca in solitudinem commigrasse, desertis latè agris, visa sunt. *Tam difficile est moderationem in bello tenere, quod minora non raro flagitia per majora castigat, & dum nocentes insectatur, opprimit innocentes.*

Nec minus pernicioso inter se dissidio alibi Clementini schismatis fautores, cum Urbanistis conflictabatur. Theodoricus à Boppardia Metensium Antistes, cujus in illam Ecclesiam merita virtutemque æterna prædicabit memoria, sede vitæque abierat; cum Petrus Lutzburgicus Guidonis D. Pauli Comitis filius pietate, quàm ætate firmior adolescens, ante XIV. natus annos, Clementis in Gallia Antipapæ judicio sufficitur. Quod cum Wenceslaus Imp. factum improbasset, Tilmannum Woussium, Urbano sibi probatum, submittit: huic cives; illi perverso sensu Clerus & promptis D. Pauli Comites, Joannes & Valeramus Petri fratres, armis adhærebant, & dormitante post imbellem imperium Wenceslao, tantâ in Urbani fautores, Metensemque ac Trevirensium ditionem vastitate illatâ grassati sunt, ut Carthusiani ascetæ ex suburbano Trevirorum agro, relictis possessionibus, in urbem se recipere coacti, ipso Archiepiscopi palatio excepti alitque fuerint. Quorum deinde rem domi satis arctam, benefica liberalitate complexus Antistes, adjectis possessionibus sublevavit. Quo tempore Leo Armeniæ Rex, ex oriente in Galliam à Turcis ejectus, serò contra firmatam Turcarum potentiam, fidem suam obtulit, openque alienam ab occidentalibus, toties orientali-um perfidiâ destitutis, flagitavit. Sed, ne à Petro quindecenni Episcopo Clementis favore minus, quàm suâ virtute Metensibus digno, abeamus, stetit ille fratrum armis,

armis, Clerique patrocínio adversus cives **Wouffium-** que ac **Cæsarem**, qui vanam sine viribus auctoritatem adferebat; sed **Metas** tanquam ad vitæ metam appulsus, brevi innocentis integerrimæque & **Deo** divinisq; constanter addictæ, ab omni vanitate, mundique cupiditate averſæ conversationis exemplo, oculos admirationemque **Metensium** pavit; cum **Avenionem** ab eodem **Clemente** anno 1387. invitatus ad purpuram, morte sanctâ honorem absolvit: illo postremum voto, ut indignam corporis sarcinam, neglectim inter pauperum funera, sine exequiarum pompâ, deponerent. **Verùm** **Cœlestinorum** in æde, **Sacello** **D. Michaelis** illocatum, mox illustri miraculorum gloria honoratum est. Ut quò minus **Sanctorum** catalogo accenseatur, **Clementi** obsequium, licet ab inscio, præstitum fecerit. Tanta nimirum schismatis turpitude est, ut solo contactu inſecerit.

Opulentus hoc tempore apud **Treviros** **Dietzii** trans **Rhenum** comitatus, prole mascula in **Gerardo** Comite deficiente, cum hujus morte in varias partes discessit: Quando ea fuit vini affluentia, ut vas plaustrale tribus vaniret aureis, vinum uno. Subhæc **Robertus** **Palatinus** à federatarum urbium factione, cui adversus **Clerum** hæserat offensus, versis in eam armis, prælioque victor, ex 320, quos ceperat, sexaginta, in calcariam fornacem missos, cremavit, ignem se rependere ignibus dictitans, quos prædiis suis immisissent. Hinc in **Moguntinos**, **Francofurtenses**, & **Wormatienses** versus, ex protectore insperatus hostis, in tantam desperationem rerum omnes adduxit, ut ingenti pecuniæ vi, vexationem redimerent, emptâque demum pace quiescerent.

Cuno etiam cum **Moguntino** & **Coloniensi** Antistite sociatis copiis in **Ludovicum** **Ravensteinium** qui **Leodienſi** & **Juliaco** Principe adſtipulante, infesta diœceses **Archiepiscoporum** deprædatione vastabat, arma convertère, occupatâque **Ravensteinii** arce, tanquam corvorum, ac rapacium volucrum nido, prædatoriam hæc licentiam sustulère.

Nā-

Petri imma-
tura, sed san-
cta mors, &
miraculis
honorata.

1386.

1387.

Ludovicus
Ravensteini-
us prædator
subactus.

Monasterium Camp. Virginum cœpit.

Schonecum emptum.

An. Ch. 1388.

Wernerus in locum Archiepiscopalem assumptus agrè ob neglecta capituli vota, admittitur.

Cuno ad solitudinem in Welmichiam arcem succedit.

Natum hoc tempore Campium juxta Boppardiam Monasterium præstanti duarum Mulierum pietate est, istic sese collatis opibus D. Augustini disciplina includentium, Cunone hoc Dei obsequium probante, quod emoriente demum hujus instituti vigore, Franciscanæ familiæ virginibus attributum est. Extant quoq; ejusdem Archiepiscopi in Aldenbergensem Parthenonem beneficia. Cujus Magistra Wiburgis anniversaria quater memoria fidem Cunoni obligavit. Inde Wenceslao pecuniarum indigo, Schonecum castrum haud procul à Prumia, oblato ære, sibi Cuno addixit, ac Lotharingiæ Principe, mutuo etiam argento arctius devincto, ne quid turbarum ex vicinia crearet, jam senio ad sepulchrum inclinatus, in Wernerum Königsteinium ex filia Philippi fratris pronepotem, rectæ aperta que mentis virum, Episcopale onus transtulit, ipse Majorum exemplo, de æternitate securius deliberaturus. Illi Urbanus Pontifex, instituta de moribus vitæque, per Fridericum Coloniensem, Roricum D. Maximini, & Wilhel mum S. Martini Præsules, quæstione, Wernerum ex Archidiacono Archiepiscopum, submisso pallio, renuntiavit. At Cunoni hæc sine Metropolitanæ Cleri suffragiis perpetranti, labore deinde industriæque opus, ut hunc assentientem haberet, quod denique juris suffragiorumque cautione præstitâ, est affectus. Cum illius in diocesi egregiis meritis, & integritati Weneri omnibus cognitæ hanc gratiam deferrent. Quibus peractis ad Welmichiam arcem suo egregiè excultam opere, tanquam ultimam vitæ scenam, digressus feriâ Pentecostali quintâ decessit. Confluentiæ in æde D. Castoris, intertestinis Welmichiano in templo relictis, sepultus. Vir, qui, in excelso robustoque corpore excelsiorem animi magnitudinem ostentaret, belli pacisque ac religionis artibus excultus. Stantem Leoni comparare solebant; alloquio tamen & sermone comem, ut gravitatem humanitate condiret. Ad Cardinalitiam ab Urbano vocatus

tus purpuram, hanc modestè, ut & alios Episcopatus detrectavit, ratus *unicam Episcopo Ecclesiam, ut viro sponsam, sufficere, ne officia pluribus impensa, uni subtrahantur.* Ubi otii quid nactus fuerat, Chrysopœiæ auroræque chymicè conficiendo, nec infelici successu, (qui alioquin tamen rarus est) impendisse fertur. Militiam ita per dioecesin instruxerat; ut promptam voluntariamque, non, ut hodie, mercenariam possideret. Equestris militia, cujus laus roburque præcipuum, penes obnoxiam clientelis nobilitatem erat; peditum ex populari civilique juventute certus delectusque constabat numerus. In annonam pro brevi expeditione ducenti tredecim boves, sexcentæ ac duodecim oves, currus 78. æs subsidiarium tredecim millia ducenti septuaginta aurei, suis quæque ex locis sufficiebantur, parabili expeditoque militiæ sumptu ac genere. Donec sub Sigismundo & Maximiliano Cæsaribus, vagi quique ære ad signa exercitumque suis sub tribunis coacti sunt, atque ingenti profusione opum, parsimonix virtutisque minus consultum est, dum inexplebili, quæ Duces, quæ milites rapacitate integras brevi regiones exhauriunt, ut nec regnorum denique opes his alendis sufficiant: præsidio, quo nullum ad exitium rerump. præsentius potuit reperiri.

Wernerus Archiepiscopatum ingresso, cum infectis primò consanguineis, qui thesauris Cunonis inhæbant, luctandum fuit: neque enim omnino vacuus *Welmichium* discesserat: & *Fridericus* quidem *Coloniensis* ex administratæ Dioecesis suæ rationibus, quas à morte Cunonis malè à *Wernerus* deposcebat, actionem reperundarum conatus instruere; sed postulatio- nis hujus improbitas, documentis optimæ administra- tionis facilè à *Wernerus* delusa est, & verecundia postu- latori injecta.

Mox etiam *Rupertus Nassovius* in arma, *Wernerus* mansuetudine spretâ, coortus, adversus quem *Adolphus Nassovium* sibi conciliatum, ceu cuneum cuneo repel-

Cardinaliti- um pileum recusavit.

Chrysopœiæ peritus.

Militia ejus temporis semper prompta.

Annona mi- litaris con- stituta.

Consanguini- nei Cunonis thesauris contra *Wernerus* inhæ- ant.

Nassovios & Gallos infe- stos amolitu- ra.

repellendum, opposuit. Tum verò amoliendis Gallorum incurfibus, qui sub Rege Carolo (in Juliacenſem Geldrumq; fautores Anglorum) ducebantur, militem legit. Sed cum illi plerique abſumpti peſtentiâ breve bellum pace clauferint, hæc quoque tempeſtas diſſipata eſt, & Wernerus ſacerdotio, ad dignam Epifcopo ſacrorum curam, initiatus eſt. Quo tempore Coloniae ſub Friderico Archiepiſcopo florentiſſima artium omnium ſcientiarumque Academia, Urbano Pontifice probante, eſt inſtituta. Qui anno proximo Bonifacio Romæ IX, locum fecit. Contra quem tamen perſiſtit in Gallia pseudopontifex Clemens; ac poſt quadriennium ſubſtitutus, eâdem ſchiſmatis duravit pertinaciâ Petrus Luna Arragonius, umbratilis dignitatis ambitioſus propugnator.

Wernerus & Treviri adverſum ſe muniuntur. Wernerus porrò Trevirique res quique ſuas firmare adverſus hoſtilem quemvis impetum conati ſunt. Et hi quidem propugnaculis munire urbem, quadratamque nigræ portæ turrim excelſo opere adicere: ille verò poſt Schonecum ſibi plenè vendicatum, beneficiariis Schleidæ Dynaſtis ære ſubmotis, Waldeci generis nobiles, unâ cum triarchis Eltiis aliisque federatorum, quos ſupra memini, ſibi, innovatis pactis, adidit, ac ſubinde Weſaliam rebellem novo expugnandi genere, tum primum ex pyrio pulvere globisque pertubos æreos evibratis reperto, aggreſſus eſt. Nuper illud Bertholdus Germanus, ad inhumanam hominum perniciem, Europæ invexit, tantò nocentius, quod virtuti in bello anguſtiorum multò locum fecerit, cum imbelles juxta fortesque hæc machina proſternat. Weſalientes tamen, multum huic terrori detraxere, cum integro obſidionem anno tulerint, Wernerò interea Niderburgum excitante.

1390. Floruit hoc tempore apud Treviros in ſuburbano Gaufridus D. Matthiæ cœnobio Gaufridus, ſeu Joffridus, ex Liningenſium Comitum ſtirpe, Abbas, ſingulari pietatis

ac religionis lumine illustris, qui auri argentique vasa suppellectili mensæque suæ detracta, ad hierothecas Reliquiarum templique ornatum transtulit; tum verò Wernerō, ac Bonifacio Pontifice autoribus, in solenni quaquà affluentis populi frequentia, thesauros Reliquiarum istic reconditos deprompsit, venerationi omnium, quod, ut deinde statis anni temporibus religiosè observetur, diplomatis utriusque sancitum est.

Interea vicinæ quæque regiones desidia Wenceslai Imperatoris, inter luxum ignaviamque Pragæ (neglecto imperio, atque etiam patrimonio Lutzburgico) senescentis, bellis ac seditionibus jactabantur. Carolum quoq; Lotharingæ Ducem Metenses bello premebant, adversus quos prisco ille federe Trevirim sibi aliosque Dynastas sociârat, cui bello ferocissimè omnium Trevericus miles Joannes Boussen à Waldeck, illustri gente natus, fertur incubuisse. Sed Fridericum Coloniensem partibus Caroli addictum, Engelbertus Comes à Marca, hostili infestatione suos intra fines defendendos continuit. Wernerus tamen missis illi supplicibus, amica denique pace bellum conclusit. Waleramus autem D. Pauli Comes, cum frustra æs Wenceslao Cæsari, immensarum opum helluoni, creditum repeteret, incendiis rapinisque in ditionem totam grassatus, centum facillè evertisse pagos memoratur, aliorum inopiâ nihilo effectus ditior: tunc denique conciliatus, cum alter opes exhausisset alterius, quòd *nihil ad suadendam pacem indigentia rerum efficacius sit: nihil magis bellum nutriat, quàm abundantia.*

Amisit hoc anno virum doctrinæ virtutumque fama percelebrem Treviris Nicolaum de Arluno, Aconensem Episcopum, Cunoni & Wernerō in sacrorum ministerio suffragatum, ex ordine B. Mariæ Virg. de Monte Carmelo ad hoc munus assumptum, quem Treviris præclara jam olim laude & basilica florentem, non paucis ipse beneficiis ornavit, eruditionisque existimatione illustravit. Mortis illius tempus ad eò notabili

sterili.

Abbas pietate clarus propositionem Reliquiarum annuam auspiciatur.

1391.

Metense bellum à Wernerō denique compositum.

1392.

Nicolaus Aralunius suffraganeus Trev. Carmelitas, è quibus erat Treviris promovit.

Sterilitas vitium.

An. Ch. 1393.

Ob Imperii anarchiam bellis omnia turbantur.

1394.

Solmenfis & Arenbergensis Trev. infesti, denique subiguntur.

1395.

1396.

1397.

Comitia frequentissima sed parvo

sterilitate vini signatum est, ut præter acerbissimum exilemque succum uvæ malleis conterendæ, nihil relinquerent, disparisque ante sexennium fecunditatis memoriam votumque excitarent. Ita & Superi alternis inter mortales rebus delectantur: in quibus nihil constans esse voluere, ut ad feliciora aspirarent.

Nec levius malum, quod in miserabili imperii anarchia, bella ubique ex aliis alia nascerentur; cum jus nullum præterquam in armis, injuriâ plenum, Unde Wernero pacis cupidissimo, identidem recurendum ad arma fuit. Quæ hoc tempore præter nobilitatem, Clero passim infestam, provocabat ad Loganam Joannes Solmensium Comes, majori conatu, quàm qui infringi repente consilio aut milite posset, cui Joannes & Everhardus de Marca Arenbergi Dynastæ in Eiffia accessere; sed hi facilius, per affines ejus loci Werneri clientes expugnati, Wilcheshusium arcem interceptam soloque æquatam amisere. Joannes quoque & Philippus Nassovii Comites à Duissenaviæ arcis munitione depulsi sunt, quod se ad aliorum ruinam confirmarent. Luctuosissimum etiam hoc tempus non solum Germanorum copiis adversus Bajazetem Turcarum Imp. eductis fuit; sed Europæ prorsus universæ, cum Bulgarorum & Hungarorum profligatis exercitibus magnam sibi Europæ partem subjugaret, Christianis latè infelicem servitutem subeuntibus. At Wernerum domi etiamnum hostes antè memorati lacebant, donec Solmenfis prælio victus captusque, libertatem, nisi castro Griffensteinio ad perpetuum belli usum Trevirensibus patefacto, salvâque jurisdictione Ecclesiasticâ, per ejus Comitatum, literis firmatâ, obtinere non potuit, Arenbergii verò identidem suas inter clades oblutati, cum ignem Confluentibus Witlichioque, haud levi detrimento, ingessissent, tandem post septennium rebus desperatis succubuere, præcipuo ejus familiæ Comite, exulis sortem vitamque secuto, Francofurtensibus deinde Comitibus, frequentissimâ nobilitate, ad quinies mille

mille capitum censâ (præter quos Principes Comites- que facile 150.) conventum est, ac de imperii tranquillitate curanda consultationes initæ; sed cum Imperatore, qui sine animo auroque esset: Unde consiliorum affatim, opis nihil inter Principes, qui cum imperii censibus, bella quoque partiti videbantur, paucis locupletatis, exhaustis quamplurimis. Wenceslaus hinc ad consanguineum Galliarum Regem, de pace Ecclesiæ, auferendoque schismate acturus, ut dicitur, transiit; sed irritò rursus labore, quando Galli in Pontificis delectu, omni sese nationi præferabant, soli tunc sibi crediti maximè sapere, cum soli pane aberrarent.

Clerus Trevirensis insigne his temporibus beneficium, sibi olim ademptum, nunc receptum Wenero debuit. Nam cum, indulto Eugenii Pontificis, ab Hiliniosque, intestabilis Cleri hereditatem Archiepiscopi occupassent, atque haud levia hinc manarent incommoda, Wernerus consulto ac probante Bonifacio Pontifice, morientis Cleri hereditate præteritâ, anni primi sacerdotiorum fructus, certiori minusque indigno censu est assecutus, & Redimiarum titulo Marcam Domini sex aureis appendi solitam, simulque annuam sui Majorumque, die Animarum sacrâ, per omnes Ecclesias, memoriam pactus est. Quæ diplomate firmata, more Trevirensi, anno ab Incarnatione Domini cæpto signantur. Quâ computatione, cum 9. mensibus communis à Natali & cal. Januariis ductus calculus prævertendus esset, Treviri hoc ævo tribus mensibus, minori ut credunt parachronismo, suis in contractibus, sequuntur. Nos vulgatæ temporum rationi in historia insistimus.

Wenceslai distortum inter hæc cum corpore ingenium, cum nemo amplius æquo animo sustineret: quòd imperium Ecclesiamque, quam olim in baptismo, ut Copronymus alter, infecerat, sua ignaviâ luxuriosaque vitâ perditum iret, bellisque Germaniam, Bohemiam Hussitarum novâ hæresi impunè vexari cerne-

Nō

ret,

emolumento
Francofurti
habita.

1398.

Cleri morientis hereditati Wenerus renuntiavit.

Fructus Sacerdotiorum primi anni admittit.

Trevirensis annorum calculus ab Incarnatione, 9. mensibus serius ducitur.

An. Ch. 1399.

Wenceslaus Imp. Rensæ, ubi quondam electus, depositus

quoque est,
& ab Electo-
ribus Eccle-
siasticis &
Palatino Ro-
bertus Pala-
tinus suffe-
ctus est.

ret, Germanis Doctoribus, per Joannis Hufs Bohemi æmulationem, vafre submotis, cum omnia apud Cæsarem impetrari auro possent. Cui Hufs, quod Anserem significat, adeò non parebat, ut Wenceslaus pretiosum hunc Anserem diceret, qui tot aurea sibi ova peperisset. Ipse verò his eisdem non parebat in urbes Principesque refundendis, cum se in discrimen amittendi imperii adductum vidisset, ratus eadem arte servari posse, quàm erat comparatum. Trevirorum certè civitati, quando Wernerum inexpugnabilem credidit, ostentatione beneficiorum lenocinatus, nihil denique & hic effecisse se comperit. Ecclesiastici igitur Electores, faventibus Palatinis, Rhensæ ad Rhenum collecti, anno salutis MCD. die XX. Augusti, cum Wenceslaum publico decreto exautorassent, Robertum Bavariz Ducem Rheni Palatinum Cæsarem renuntiarunt, Bonifacio Pontifice utrumque factum hortatu, assensuque suo, probante.

1400.

1401.

Cum verò Aquisgranum Wenceslao hæreret, Coronatio Vbiorum Coloniz à Friderico Archiepiscopo, Joanne Moguntino, & Wernero Trev. cum alia nobilitate, receptis cæremoniis peracta est, ubi Diaconi officio Robertus ad aram perfunctus, Evangelium cecinit. Trevirensis Cleri aliud interea Reliquiarum Sanctorum Simonis Eremitæ & Paulini Episcopi studium emittit. In quibus Fridericus Schavart hujus Collegii Præpositus, & Michael illius Decanus laudatur, qui uti superiori anno S. Simeonis monumentum, ita nunc hujus aperuere, eductaque capita, & argento affabrè inclusa, post solennem supplicationem venerationi debitæ exposuere. Sed Judæi thoraceam D. Paulini statuam capiti prætulere. Cum hoc relicto, illam sustulerint, brevi tamen restituendam. Anniversariam inventionis memoriam Fridericus suo ære fundavit. Cives verò firmandæ libertati suæ intenti, diversorum nobilitium civili societate, aut certè federis religione sese in-

An. Ch. 1402.

Reliquiarum
curatus à
Clero honor.

omnem casum munivere. Erant in his Smidburgii, Hunolsteinii, Harrecourtii, Flockensteinii, Dagstulii, Rolingeni, Ulmeni, Brandenburgici, Berburgensis Dynasta, & Comes Robertus Virneburgius. Quando his neglectis Wernerus infra Confluentes in Engers firmando occupatus, egregii istic operis arcem, quam ab autore Wernerseckum dixere, molitus est, telonio illuc ex Capella, quæ supra Confluentes erat, cum emolumento majoris ex utroque flumine vestigalis translato, Witlichium quoque incendio deformatum instaurare conatus arcem illic Principum domicilio idoneam adjecit.

Hinc cives, inde Archiepiscopus se muniunt.

Arx Wernerseck.

Robertus Imp. ex Italia rejectus,

1403.

Trevericis civibus libertatem asserit.

1404.

Silvestres Comites Dronecum castrum submitunt Archiepiscopo

1405.

At Robertus Cæsar exercitu quanto potuit conscripto, dormitante ejus æmulo Wenceslao, Italiam ingressus est, Carolo Lotharingiæ & Leopoldo Austriæ Ducibus, in societatem assumptis, quibus Fridericus Coloniensis accessit, sed Joannes Galeatius Mediolanensis, qui toti pœnè Italiæ armatus dominabatur, objectis Robertum copiis haud leviter attrivit: ut Leopoldo ac Friderico deserentibus, redeundum inglorie fecit. Pacis tamen per imperium assertor, ejus præcipua loca vigil obiit, Trevirim appulsus, ex veteri instituto civium libertatem privilegiaque Lunæ post D. Jacobi festum asseruit. Cum Wenero ejusque Suffraganeo Conrado Episcopo Azotensi curæ fuit, ut Ecclesiæ sua disciplina honorque constaret. Quam tamen Arenbergii rursus Silvestresque Comites seditiosis armis interpellarunt. Et illi quidem, ut supra meminimus, infelici exitu in exilium profugii; hi verò constanti Droneci castri propugnatione, quam denique in clientelæ obsequium submisere. Cui accessit seculi hujus anno quarto Limburgensis ad Loganam dominii possessio, Joanne ante biennium sine mascula prole defuncto; ita hereditatibus cum vita transmigrantibus, ne solus homo intermori videatur.

Floruit id temporis vitæ sanctimoniâ celebris Margareta Bayara Caroli Lotharingi Conjux ac Roberti

Na 2

Cæsa-

Margaretæ
Bavaræ San-
ctitas.

Adolphus de
Essendia
Carthusianus
Rutilæ Mo-
nasterium
auspicatur,
beneficio
Margaretæ.

Communi-
cantis pietas
miraculo
probata.

An. Ch. 1406.

Joannes Dux
Lutzelburgi-
cus Ludovi-
co Gallo suc-
cedit.

1407.

1408.

Joannes Ba-
varus cruen-
tâ victoriâ
Leodiensi
Episcopatu
servatus, de-
nique Gorli-
tiâ conjuge

Cæsaris filia, quæ integerrima Patrum Carthusianorum
vivendi ratione delectata, eos in desertam propè Ruti-
læ Abbatiam, amœniorem, quàm ditiorem sedem evo-
cavit. Quo ex eorum ordine cœlestis vir Adolphus de
Essendia progressus fundamenta novæ habitationis je-
cit, decennio post, cum traductâ Religiosorum è Tre-
viris suburbio Coloniâ absolvenda. Porro Margaretæ
in aulico splendore demissio, cilicique sub veste serica,
inediæ inter lautitias, & voluptatis divinæ major, quàm
humanæ, gustus admirationem ea ætate habuit, suasq;
victorias in bello Carolus magis conjugis precibus,
quàm armis propriis imputabat. Probata Deo pietatis
signum fuit, hostia ex Sacerdotis manu decidua, quæ
se ultrò in desiderantis Margaretæ labia ingessit. Tale
scilicet morum speculum, fas sit aularum incolas sedu-
lò intueri. Et felicior Robertus hac filia, Carolus illa
conjuge, quàm suo uterque principatu fuit: quòd *vir-
tutis aliquantò majus, quàm opum honorisque pretium
sit.*

Ludovicus Dux Aurelianis Gubernator Lutzelbur-
gicus sexto hujus seculi anno, Wernero ratione diver-
sorum feudorum clientis obsequium detulit; sed cum
purpuram coronamque Regni Francici armis quære-
ret, manu sicarii concidit, ducatumque Jodoco Marchi-
oni Brandeburgensi Moraviæque Joanni Bohemi Regis
ex filio nepoti reliquit, qui pristinum cum Trevirorum
urbe fedus instauravit.

Quo tempore Leodienses Joannem Bavarum An-
tistitem suum, quod Sacerdotio initiari noller; Theo-
dorico Perverso substituto, ejecerunt, qui tamen à Joan-
ne Burgundiæ Duce Flandriæque Domino, funestissima
Leodiensium clade (quâ XX. hominum millia cum
Perverso Episcopò interempta sunt) in Episcopatum re-
ductus, partum denique tanto sanguine sacerdotium
Elisabethæ, Wenceslai Cæsaris neptis, dictæ Gorlitia;
nuptiis posthabuit, cum eadem Lutzelburgensium du-
catu

catu potitus. Ita amorem utriusque, licet diversissimi, status, opes conciliabant.

Laboratum subinde de turpissimo Ecclesiæ abolendo schismate. Quare Pisis collecti Patres, dum Gregorium Romanum, & Benedictum Gallicum Pontificem abdicant, tertiumque è Franciscanis Alexandrum V. eligunt, omnibus pertinaciter suæ dignitati hærentibus, auxere, non sustulere schisma. Quanquam Alexander haud multo post Joanni XXIII. suum in locum substituto, moriens cesserit.

Idem annus Roberto Cæsari regni decimus, vitæq; ultimus fuit, in cujus sedem cum Electorum suffragiis Francofurti Jodocus Brandenburgicus adiisset, simul per mortem, ante sumpta regni insignia, dejectus est; & Sigismundus Hungariæ Rex Wenceslai frater, literis quam armis in Turcam malè usurpatis, clarior successit, Jodoci verò morte Wenceslaus emeritus Cæsar in Lutzelburgensem ducatum receptus est, quem deinde Elisabethæ Gorlitiæ nepti ex Joanne fratre Lusatia & Gorlitiæ Marchione reliquit, quæ primis nuptiis Antonio Brabantino Duci collocata dotis nomine centum XX. millia aureorum datura, in pignus Lutzelburgensium Ducatum accepit, excepto castro Rupensi. Verum Antonio, triennio post in prælio contra Anglos occumbente, secundis illa nuptiis Joanni Bavaro Leodiensi Episcopo, anno seculi XVII. obtigit, quocum Majorum more, civitate Trevirensi est donata.

Interea perniciosum Ecclesiæ schisma, in Maximinianam apud Treviros Abbatiam sese etiam transfudit. Siquidem orbatu Rectore cœnobitæ tam pertinacibus diffidere studiis cœpere, ut factione triplici tres quoq; sibi Abbates, Henricum à Seina, Henricum de Novocastro, & Lambertum à Sassenhausen, omnes genere nobiles, delegerint. Quorum singuli ne quid ad auctoritatem decisset, singulos sibi optavere Pontifices suæ

N n 3

electi-

ducta fit Dux Lutzelburg.

1409. Ecclesiæ schisma agrè tandem sublatum.

1410.

Roberto Cæsari, Jodocus & mox hoc etiam mortuo. Sigismundus substituitur.

1411.

Joannes Dux cum Gorlitiæ civitate Trev. donatur.

An. Ch. 1412.

Tres simul ad S. Maximinum Abbates, res Monasterii pessundant,

electionis approbatores. Ut jam non in una Europa, sed una etiam familia tres Antistites novo monstro præsiderent, quò verò disciplinæ & proventuum domesticorum emolumento, dum quisque sibi vendicat universa, expositore non indigebit.

1413.
Sigismundi
Imp. studiis
Concilium
Constantien-
se indictum.

1415.

1416.

Hus & Pra-
gensis hære-
ticus damna-
tus, combu-
stusque

1417.
Libertas ur-
bis Trev.
firmata.

Sigismundus Imperator his aliisque Ecclesiæ exci-
tatus incommodis, imperii Europæque Principes omni
studio ad concordiam revocandæ studium traducere co-
natus est, ideòque in Italiam profectus Joannem Pon-
tificem ad Concilium Constantiæ Suevorum urbe per-
mittendum induxit. Quo cum & ipse demum post
Cardinales accessisset, præter expectationem, cunctis
urgentibus abdicare Pontificatum coactus est, quem li-
cet deinde Gregorius XII. per Legatum renuntians se-
queretur; unus tamen Benedictus pseudopontifex Gal-
liarum pertinacissimè obnatus est, quin etiam ad se de-
stinatos à Concilio Episcopos insidiis interceptos pes-
simo exemplo divexavit. Verum & hæc obstacula Si-
gismundus ipse in Galliam ad Benedictum transiens per-
rupit, postquam Galliarum Principes Confluentiæ col-
lectos in suam conciliique sententiam à Benedicti par-
tibus inflexisset. Inter hæc Constantiæ Joannes Hus,
dogmatis à Wiclepho Anglo inventi vindex, dum er-
rorem pertinaciter tueretur flammis addictus est. Cu-
jus deinde collega Hieronymus Pragensis cum palino-
diam nuper rectè habitam, perversè retractasset, pari
incendio sublatus est, sed relictis ab hoc Anseris ovis,
quæ deinde Lutherus exclusit.

Redierat ad Concilium Constantiense Sigismun-
dus, quando legati Urbis Trevericæ jus libertatemque
priscam solennibus istis literis confirmatam, die Sanctis
Philippo & Jacobo consecrata anno seculi XVII. ob-
tinuere. Tum verò autumno ad exitum vergente Be-
nedicto pontificalis abjudicata per Concilium dignitas
& in

& in Ottonem Columnam sub Martini V. nomine translata est. Et quanquam Vincentius Ferrerius, sanctitate juxta doctrinamque celeberrimus, plurimum ad schisma hoc tollendum, decretaque concilii facienda operam contulerit: tamen quod constitutum fuerit, Concilio subesse Pontificem, hoc posterioribus, Florentinâ & Lateranensi, Synodis est revocatum: minusque huic tributum concilio, quod verum illi caput Pontifex non præfuisset. Ceteris tamen in eo decretis à posteriorum conciliorum approbatione autoritas mansit. Wernerus à concilio ad suos reversus Conradum Suffraganeum extinctum anno superiori reperit, quando & Monasterium Eiffliæ nubifragio, potissimâ etiam hominum parte occumbente, propemodummersum fuit, cadaveribus ad quatuor passuum millia inundatione projectis. Felicior aliquantò in extrema ignis incendiique calamitate hoc anno Sarburgensium exitus fuit. Cum in fufis latè per oppidum flammis, desperatâ hominum ope, Mechtildis Comes, Philippi, ni fallor, Nafsovii Saræpontani uxor, ad S. Wendalini, qui in propinquo colitur, implorationem conversa, annum eidem voto censum obtulit, modò auxilium properaret; cum repentè exaudita, toto prodigiosè oppido incendium restinctum vidit. Quæ ejus gentis posteros invocationi sanctorum malignè obtrectantes juverit recolare.

In aliud deinde haud volens Agrippinatum, cum suo Archiepiscopo Theodorico, bellum Wernerus abstractus est. Quæstione hi de jure vectigalium, & tutela Judæorum intempestivè regestâ, cum lite motâ navigationem palis catenisque in Rheno fixis interciperent, comparatâ Principes classe adversus profecturi erant. Sed Wernerus consilium morbus, ac mors brevi secuta, intercept, quæ Vbiis, quam Trevericis optatior fuit. Pontificatum majori quietis, quàm opum studio administravit, ut ærarium, quod locuples repererat, exinanitum reliquerit. Quartâ octobris anno seculi

Reliquis Pontificibus cedentibus ad tollendum schisma Martinus V. substituitur.

Constantiense Concilium non in omnibus decretis probatum.

Monasterium Eiffliæ nubifragio mersum.

Sarburgense incendium ope S. Wendalini extinctum.

An. Ch 1418

Bellum Colonienſe Wernerus morte sublatum.

Ærarium va-
cuum reli-
quit.

Confluentiæ
sepultus.

XVIII. defunctus, sepulchrum in æde B. Castoris Con-
fluentiæ oppositum Cunoni avunculo nactus est. Cum
quo, dum Joannem Moguntinensium Principem ejus-
dem expeditionis socium extinctum comminiscuntur
historici Agrippinates, imbelle nimum suæ causæ pa-
trocinium ex alienâ morte arcessunt. *Mors commu-
nis hujus vitæ scopulus est, ad quem collisi etiam
innocentes adhaerescunt.*

LIBER